

Groenambitie & Kaders Bomenbeleid

met uitkomsten-analyse van de werksessies intern, klankbordgroep buitengebied en commissie Ruimte

Inhoud

- Inleiding
- Groenambitie gemeente Gemert-Bakel
- Kaders Bomenbeleid
- Bijlage
 - uitkomst werksessies

Datum

21 april 2015

Inleiding

Er zijn in februari 2015 drie werksessies gehouden in het kader van de op te stellen nieuwe Groenambitie en het nieuwe bomenbeleid. Er is begonnen met een interne werksessie onder ambtenaren van verschillende afdelingen en disciplines. Hier hebben we vijf verschillende stellingen behandeld die de kernthema's van het op te stellen beleid aanstipten. Vervolgens is er een werksessie gehouden bij de Klankbordgroep Buitengebied. Het aantal stellingen is hiervoor teruggebracht naar drie. Tenslotte heeft de commissie Ruimte zich gebogen over vijf stellingen. Alle werksessies zijn goed bezocht en het was duidelijk dat het onderwerp iedereen deed bewegen om zich te mengen in de discussie. De vragen waarop de deelnemers van de werksessies antwoord gaven waren:

Groenambitie

- Welke waarden hechten we aan het groen in onze gemeente?

Huidige kap-vergunning methode / Groene Kaart-methode

- In hoeverre willen we onze publieke, en particuliere bomen beschermen?

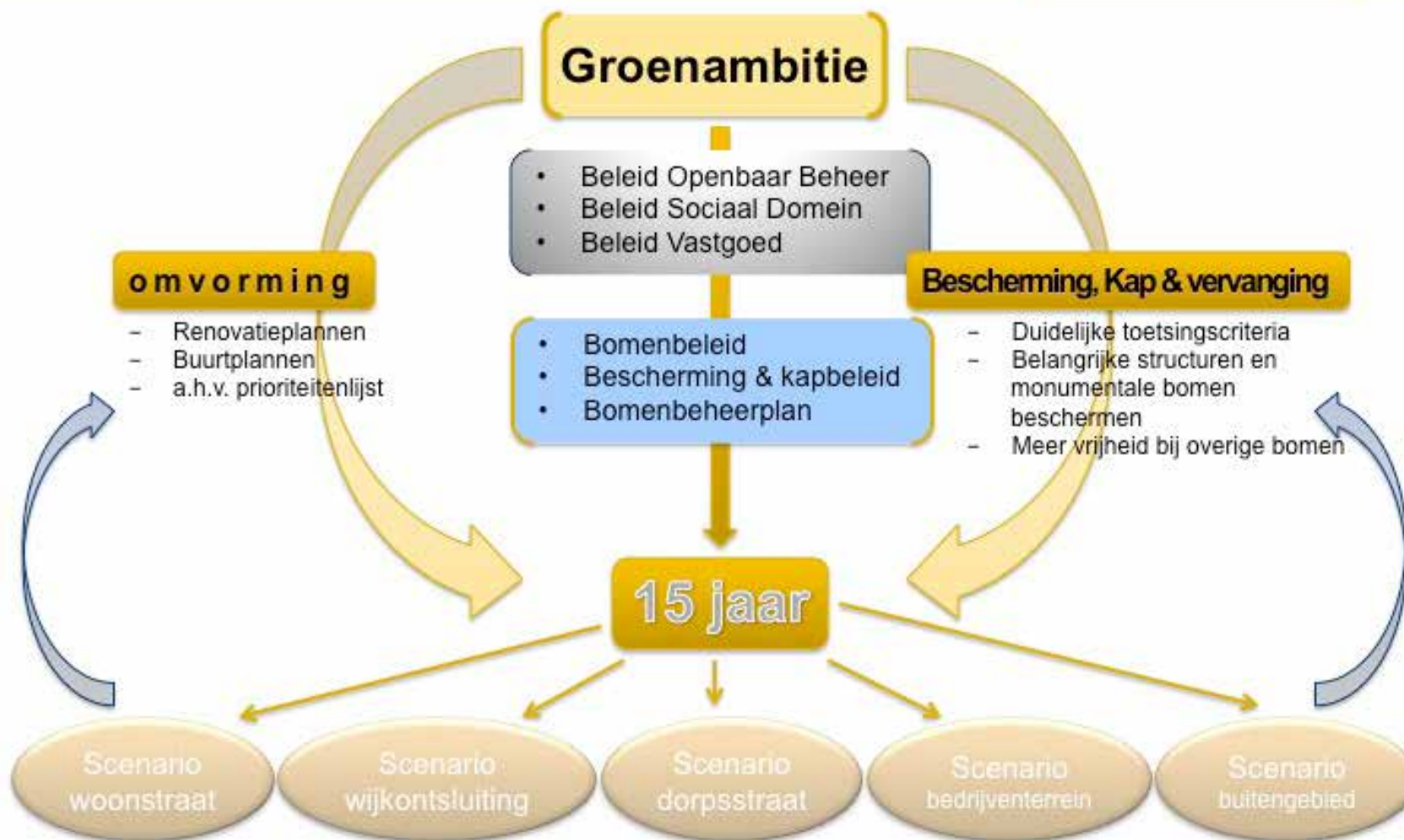
Enkele kernpunten bomenbeleid

- Hoe willen we omgaan met vergunningplicht gemeente bomen / monumentale particuliere bomen?

De uitkomsten van deze werksessies waren input voor de in dit rapport gepresenteerde concept Groenambitie en Kaders voor het op te stellen Bomenbeleid. Wanneer overeenstemming bestaat over deze Groenambitie en beleidskaders kan het bomenbeleid verder worden vormgegeven, kan de Groene Kaart opgesteld worden en kan het Bomenbeheerplan uitgewerkt worden.

Op de volgende bladzijden wordt eerst een voorstel gedaan voor de nieuwe Groenambitie voor de gemeente Gemert-Bakel. In het tweede hoofdstuk zijn de twee andere punten uitgewerkt in Kaders voor het Bomenbeleid.

De uitkomsten van de werksessies zijn per groep terug te vinden in de Bijlage van dit rapport.

Groenambitie gemeente Gemert Bakel

‘Waardevol Groen’

Een Groenambitie is een kernachtige boodschap die duidelijk maakt welke waarden de gemeente hecht aan het groen-areaal binnen de gemeente. Een Groenambitie draagt uit hoe de groene ruimte in de gemeente er over 15 jaar uitziet. Manier van aanpak zoals het beschermings- en kapbeleid of omvorming door middel van projectmatige renovaties vloeien hieruit voort.

Niet alleen binnen de gemeentelijke organisatie maar tussen de oren van alle inwoners hoort deze Groenambitie een plekje te krijgen. Gemeentelijk beleid, zoals de Structuurvisie, Bomenbeleid, sociaal domein en ook economisch gerelateerd beleid omarmen de Groenambitie. ‘Waardevol Groen’ is van iedereen.

Hiernaast staan de uitkomsten van de werksessies die betrekking hebben op de gemeentelijke Groenambitie samengevat.

Uitkomsten van de werksessie samengevat

Een brede Groenambitie

Alle groepen geven aan dat zij vinden dat groen een veel bredere functie heeft dan alleen de groene aankleding van de woonomgeving. Gezondheid, waterberging, klimaat, spelen, economie zijn allemaal onderwerpen waaraan groen op een positieve wijze kan bijdragen. Ook breed in de zin dat de Groenambitie gedragen wordt door gemeentelijke afdelingen zoals ‘projecten en vastgoed’, ‘openbaar beheer’ en ‘leefbaarheid’.

Groenambitie uitdragen

Wanneer de gemeente de waarde van groen zo breed in haar groenambitie opneemt heeft zij daar ook een rol om dat uit te dragen naar de samenleving. Dat wordt op dit moment te weinig gedaan. Ook zal er aan de voorkant van het planproces bij (inbreidings) projecten samen met de projectontwikkelaar gewerkt worden aan het realiseren van de gemeentelijke Groenambitie.

Kwaliteit versus kwantiteit

Alle groepen vinden groen binnen de bebouwde kom en een groene uitstraling van de gemeente belangrijke en na te streven punten. Volgens iedereen is het echter van belang om goed in de gaten te houden of het groen goed past in de omgeving. Men vindt het belangrijk dat het groen van goede kwaliteit is zodat het lang mee kan, de ruimte heeft zodat het niet snel beschadiging oploopt of veroorzaakt, goed kan uitgroeien, en de functionaliteit en veiligheid van de openbare ruimte niet ondermijnt maar juist ondersteunt.

De consequentie dat er door bovenstaande criteria soms geen ruimte is voor groen in een dichte woonomgeving is voor veel betrokkenen een logisch maar ongewenst voortvloeisel. Iedereen heeft recht op groen in zijn directe woonomgeving.

Overlast en renovatie

Er zijn nu veel bomen / groenvakken die voor overlast en ergernis zorgen. Het mag niet zo zijn dat al het bestaande groen altijd moet blijven. Daar waar veel overlast is kan in samenspraak met bewoners omgevormd worden naar een meer gewenste situatie met daarin meegenomen de punten uit de groenambitie.

Maatwerk

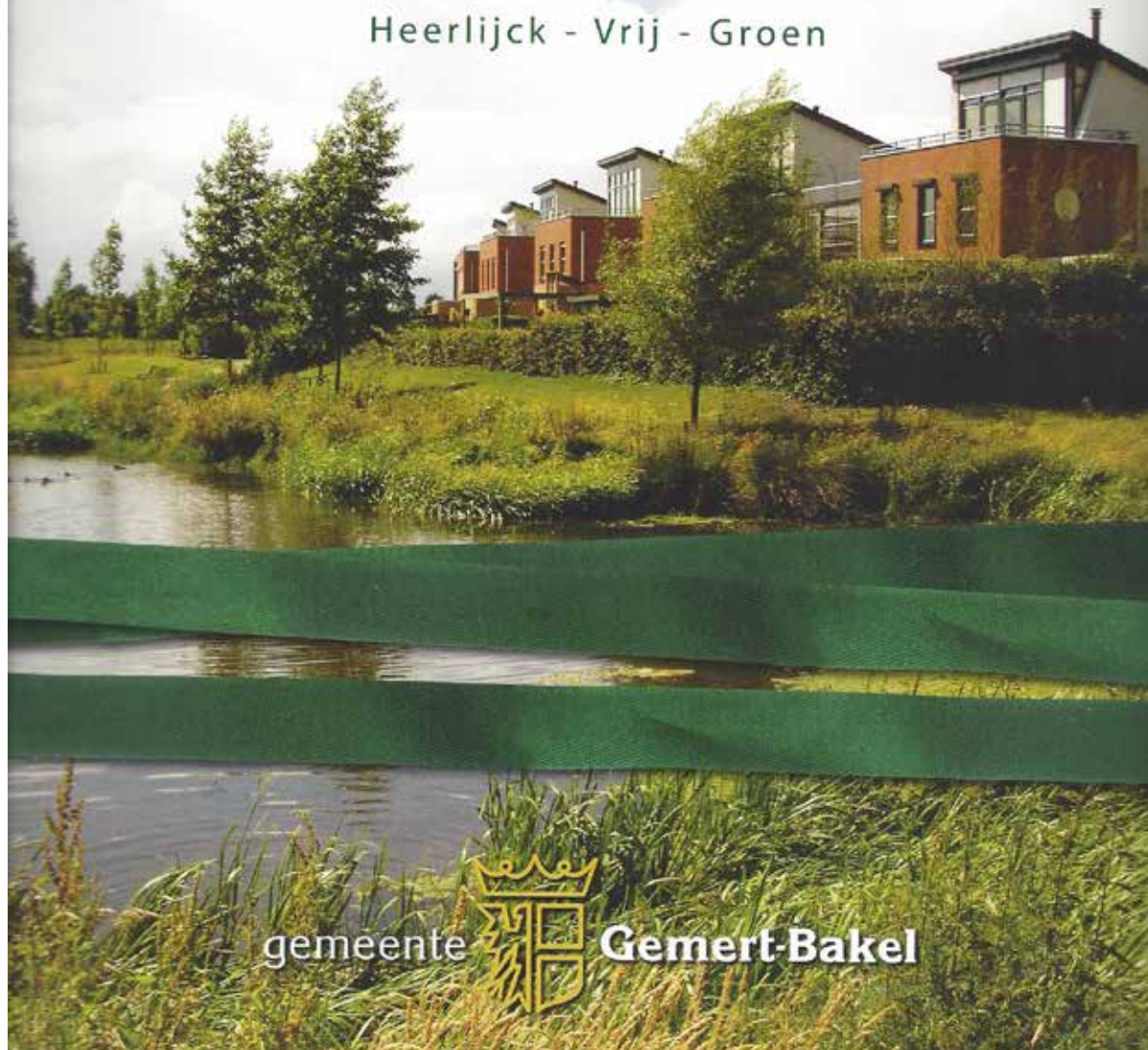
Vormgeven en inrichting van (groene)ruimte is altijd maatwerk met in achtname van de eigenheid van de omgeving, cultuurhistorie, omwonenden, natuurlijke waarden etc.

Positieve stimulans versus handhaving

De Groenambitie gaat uit van een positieve stimulans zowel bij burgers als bij commerciële relaties. Wanneer echter duidelijk is dat de waarden van groen niet worden gerespecteerd is handhaving noodzakelijk.

Gemert

Heerlijck - Vrij - Groen

Concept Groenambitie 'waardevol groen'

Gemeente Gemert-Bakel kent een lange traditie van zorgvuldig omgaan met groen en landschap. In 1989 stelde de gemeente de nota 'Natuur en Landschap' vast. Deze nota ging de basis vormen voor de visie op allerlei (deel)aspecten van het groenbeleid. Daar oogsten we nu nog steeds de vruchten van. In 2006 is Gemert zelfs tweede geworden in de landelijke strijd om de titel groenste dorp. Het boekje wat toen gemaakt is om de kwaliteiten en sterke punten van het Gemertse groenbeleid inzichtelijk te maken is nog verrassend actueel! Ook de structuurvisie en groenbeleidsplan '7 kernen in het groen' beschrijven nog heel bruikbare beleidsdoelen.

Pijlers van het groenbeleid tot nu toe:

- Groengebieden zijn de recreatieve ruggegraat van de gemeente waarbij de groene beleving centraal staat. Deze gebieden maken we zichtbaar en goed toegankelijk voor toeristen.
- De zeven kernen van de gemeente moeten in fysieke zin gescheiden blijven en niet aan elkaar gaan groeien.
- De gemeente stimuleert en faciliteert natuur- en landschapseducatie van, met en door vrijwilligers. Doel is de kennis van de natuur en landschap te vergroten en uit te dragen zodat mensen beter omgaan met hun leefomgeving dicht bij huis en verder weg.
- Voor het beheer van natuur worden er innovatieve financieringsmogelijkheden gezocht.
- Groene vormgeving, visie en beleid zijn de weg naar een dynamische, natuurlijke gemeente.
- Groene kern met uitstraling, het belang van natuur in de bebouwde kom waarbij omgevingskwaliteit en sociaaleconomische vitaliteit hand in hand gaan. Leefbaarheid, gezondheid en economie staan hierbij op gelijk niveau.

Bovenstaande pijlers blijven het gemeentelijk groenbeleid bepalen. Deze werkwijze zit in onze genen en heeft tot nu toe mooie resultaten geboekt. Het verstrijken van de tijd brengt echter accentverschuivingen met zich mee waaraan we de nieuwe Groenambitie willen aanpassen. Groene, natuurlijke ruimte staat onder druk in het buitengebied evenals binnen de bebouwde kom door verschillende maatschappelijke en economische ontwikkelingen. Terwijl we die groene ruimte zo hard nodig hebben in verband met recente inzichten op het gebied van milieu en gezondheid! Op dit onderwerp kan de Groenambitie scherper en duidelijker geformuleerd worden.

Vele (wetenschappelijke) rapporten* stellen onomstotelijk vast dat groene onverharde ruimte positief bijdraagt aan alle facetten van een gezonde leefomgeving zoals klimaat, waterberging, sociale cohesie, fysieke gezondheid, natuur en biodiversiteit, beeldkwaliteit en zelfs economie. De gemeente Gemert-Bakel is doordrongen van dit gegeven. Zij wil zich samen met bewoners inzetten om groen de ruimte te geven die het nodig heeft om deze waarden nog meer tot uiting te laten komen. Iedereen wil toch een gezonde leefomgeving?!

– klimaat

Groene, onverharde ruimte heeft een positief effect op het klimaat van onze leefomgeving. Onderzoek wijst uit dat een stenige omgeving significant warmer is dan de locaties met veel groen. Zo ontstaan er 'hitte eilanden' rondom stedelijk gebied. Opwarming heeft negatieve effecten op ons woongenot, heeft verandering van ons milieu tot gevolg en resulteert in ongewenste milieubelasting (meer airco's).

– waterberging

Groene, onverharde ruimte heeft een positief effect op de waterberging. We hebben steeds meer te maken met hevige regenval waarbij we merken dat het overtollige water steeds moeilijker kan worden afgevoerd door onze riolen. Daar waar meer groene onverharde ruimte aanwezig is kan er op een eenvoudige (goedkope) manier regenwater weer infiltreren in de bodem. Wanneer die groene ruimte niet voldoende aanwezig is zijn we aangewezen op dure kunstmatige ingrepen.

– economie

De maatschappelijke baten van groen en water in de stad zijn 1,5 tot 2 keer hoger dan de kosten, blijkt uit onderzoek Groen Loont met TEEB Stad (TEEB = The Economics of Ecosystems and Biodiversity). Ten grondslag aan het onderzoek ligt een Maatschappelijk Kosten Baten Analyse (MKBA), die is ontwikkeld in een samenwerking tussen Apeldoorn (gemeentelijke trekker), 10 andere gemeenten, de Rijksoverheid en Witteveen+Bos.

– sociale cohesie

Uit onderzoek blijkt dat 'groen' een positief effect heeft op de samenhang in de buurt. Het effect van groen blijkt groter te zijn naarmate een buurt sterker verstedelijkt is. Kleinschalig groen, zoals buurt- en wijkgroen, heeft een groter effect op de sociale cohesie dan grote parken. Deze laatste dragen niet bij aan sociale contacten tussen bewoners.

– fysieke gezondheid

Inwoners van onderzochte buurten voelen zich gezonder naarmate zij meer groen in hun buurt hebben. Zij hebben niet alleen een betere algemene gezondheid, maar ook een

Van verstening naar vergroening

betere mentale gezondheid. Bovendien hebben ze minder last van acute gezondheid gerelateerde klachten. Hierbij maakt het weinig uit hoe de hoeveelheid groen gemeten is (via observaties of via percepties van de bewoners) en om welk soort groen het gaat (groengebieden, straatgroen, of buurtgroen in het algemeen); er geldt altijd dat de gezondheid toeneemt naarmate de hoeveelheid groen toeneemt.

– biodiversiteit en natuur

Variatie is belangrijk voor het evenwicht in de natuur, omdat er verschillende soorten zijn blijft de natuur in balans. Biodiversiteit zorgt voor schoon water, vruchtbare grond en een stabiel klimaat. In het buitengebied worden inheemse plantensoorten toegepast. Binnen de bebouwde kom kan er op speciale plekken voor exoten gekozen worden.

– beeldkwaliteit

Door toenemende druk op de openbare ruimte is beeldkwaliteit een steeds belangrijkere factor bij de inrichting hiervan. Een voorbeeld is de afweging tussen ruimte voor verkeer en ruimte voor aangenaam verblijf in drukke straten en op pleinen waar groen deel van uitmaakt. Ook de afweging tussen (groene) cultuurhistorische waarden en functionaliteit en veiligheid spelen een rol bij de inrichting van de openbare ruimte. Sturen op beeldkwaliteit is het in balans brengen van al deze factoren.

Echt Gemert-Bakel's!

Maar hoe zien die groene waarden er uit in Gemert? En in Bakel? en in de Rips? etc. Onze gemeente wordt wel eens beschreven als '7 Kernen in het Groen' of 'Heerlijk, Vrij, Gemert'. Zonder twijfel een mooie groene gemeente met een unieke geschiedenis. Het is hier heerlijk recreëren, comfortabel wonen en bedrijven kunnen hier goed ondernemen. De huidige groene structuur herbergt veel historische kwaliteiten en positieve ontwikkelingen uit het recente verleden. Naast de groene waarden voor een gezonde leefomgeving is Belevingswaarde voor gemeente Gemert-Bakel een belangrijk onderdeel van Waardevol Groen.

Vroeger waren het vooral de boeren die het landschap vormden. In de loop van de tijd ontstonden verschillende landschapstypen met daarin kenmerkende landschapselementen zoals: hooilanden, (knot)bomenrijen, houtwallen en –singels, sloten en drinkpoelen, bloemrijke bermen en akkerranden en kleine bosperceeltjes. Met de ruilverkaveling en dorpsuitbreidingen zijn veel van deze kleine landschapselementen verdwenen. Vanaf midden jaren '80 is het besef gegroeid dat deze elementen van groot belang zijn voor plant, dier en mens. Oude zandwegen en –paden zijn weer teruggekeerd in het landschap. Houtwallen en –singels worden weer opnieuw aangeplant. Akkerranden en overhoekjes worden ingezaaid met

kruiden en op een natuurvriendelijke manier beheerd. Ook worden weer poelen gegraven en zet gemeente Gemert-Bakel ambitieus in op erfbeplanting bij woningen en bedrijven in het buitengebied. Door deze werkwijze krachtig door te zetten kunnen in het buitengebied de groene waarden voor een gezonde leefomgeving op een echt Gemert-Bakelse manier gehaald worden.

De groene structuur binnen de kom bevat enkele monumentale en cultuurhistorische structuren, groete parken en natuurzones maar bestaat voornamelijk uit losse stukjes groenvoorziening. Die cultuurhistorische groenstructuren, groete parken en natuurzones zijn de dragers van de eigenheid van de kernen en vormen samen de hoofdgroenstructuur. Deze hoofdgroenstructuur moeten we koesteren en duurzaam in stand houden omwille van een herkenbare identiteit, ons thuisgevoel.. Daarnaast is het de kunst om uit de losse stukjes groenvoorziening per dorp een groenstructuur te filteren om de groene waarden van een gezonde leefomgeving te realiseren; de wijkgroenstructuur. Deze wijkgroenstructuur beschermen en ontwikkelen we zodanig dat er een robuuste groenvoorziening ontstaat waar alle inwoners baat bij hebben.

Boodschap uitdragen

Dat de gemeente doordrongen is van het feit dat groen een belangrijk aspect is van een gezonde leefomgeving is niet genoeg. Waardevol groen verdient het om in elk project, op elk beleidsterrein op een positieve manier meegenomen te worden in de doelen en de kansen. Veel winst valt te behalen door de burgers deelgenoot te maken van de gemeentelijke Groenambitie. Niet alleen binnen de gemeentelijke organisatie maar tussen de oren van alle inwoners hoort dit streven een plekje te krijgen. En niet alleen een theoretische ambitie maar ook praktische handreikingen om de Groenambitie daadwerkelijk gestalte te geven. Te denken valt aan groene tuininrichting, groene daken, regenwater afkoppelen, bijen-planten, groene erfafscheiding, informatie over de functie en waarden van bomen, gezamenlijk beheren van gemeentelijk plantsoen etc. Het uitdragen en in de praktijk brengen van deze Groenambitie heeft een verschuiving van werkzaamheden en budgetten tot gevolg. Het medeverantwoordelijk maken en enthousiasmeren van burgers vanuit de gemeentelijke organisatie wordt daarom goed gefaciliteerd.

Kwaliteit

'Functioneel en veilig, efficiënt te beheren en duurzaam' zijn kwaliteitseisen die gemeente Gemert-Bakel aan groen wil koppelen. Met 'duurzaam' wordt bedoeld dat het toegepaste groen de omstandigheden heeft meegekregen om uit te groeien zonder onaanvaardbare overlast te bezorgen en voor een lange periode mee kan. Op sommige plekken zat dit betekenen dat er met best wat minder groen in het straatbeeld genoeg genomen kan worden. Helemaal geen groen in het straatbeeld is in de gemeente Gemert-Bakel geen optie. Wanneer bewoners veel overlast van het groen in hun buurt ervaren kan dat aanleiding zijn om een buurtrenovatie of buurtplan op te starten. Het groen wordt dan

in samenhang met de hele inrichting van de openbare ruimte bekeken en waar nodig en mogelijk integraal aangepakt. Initiatief en actieve inzet van bewoners wordt hierin positief meegewogen terwijl er altijd rekening wordt gehouden met samenstelling en mogelijkheden van bewoners binnen de buurt. Tenslotte is het van belang voor de kwaliteit van het groen dat de inrichting past in de landschappelijke omgeving. Soortkeus van beplating en materialen spelen hierbij een belangrijke rol.

Groennorm woongebieden

De groennorm die in Nederland vaak wordt genoemd is een gewenst groen oppervlak van 75m² per woning. Wanneer deze norm in de praktijk wordt toegepast kunnen de hierboven beschreven groen-waarden gehaald worden en zal voor iedereen in gemeente Gemert-Bakel groen voldoende bereikbaar en toegankelijk zijn. De norm geldt voor de groenvoorziening in de directe woonomgeving zoals bermen, plantsoenen, groenzones, trapveldjes, boomspiegels etc. Wijk-overstijgende groenstructuren zoals dorpsparken, natuurzones, sportparken behoren tot de hoofdgroenstructuur en tellen niet mee bij de norm.

In de praktijk wordt deze norm in stedelijk gebied niet altijd gehaald. Met kwalitatief hoogwaardig groen (wat betreft beeldkwaliteit, duurzaamheid en ecologische waarden) kan er volgens de rapporten gecompenseerd worden om dezelfde gezonde leefomgeving te creëren. Toch wil de gemeente Gemert-Bakel de groennorm van 75m² per woning hanteren als referentie om plannen en ontwikkelingen te toetsen. Kan een woonomgeving om goed onderbouwde redenen niet voldoen aan de groennorm? Dan kunnen alternatieve ingrepen er wellicht voor zorgen dat de gemeentelijke Groenambitie toch gehaald wordt. Als compenserende elementen kan gedacht worden aan groene daken, verticaal groen, hoogwaardiger plantmateriaal dan de gemeente-standaard, etc. Deze afweging komt tot stand in een samenwerking tussen de ontwikkelende partij, (toekomstige) bewoners en de gemeente. Slechts bij uitzondering kan het tekort aan groen(kwaliteit) omgezet worden in een financiële compensatieplicht.

Groene reststroken

Het kan voorkomen dat bewoners of andere partijen geïnteresseerd zijn om gemeentelijke groene ruimte te kopen. Dat kan in het voordeel van beide partijen zijn. Bij de overweging om groene ruimte te verkopen wordt een integrale afweging gemaakt tussen alle beleidsterreinen waarbij de Groenambitie evenredig invloed heeft.

Buitengebied

De Groenambitie geldt voor binnen de bebouwde kom en het buitengebied. Sommige thema's, zoals de groennorm, zullen wellicht meer van toepassing zijn in

stedelijk gebied maar de kern van de ambitie is toe te passen op het hele grondgebied van gemeente Gemert-Bakel.

Kaders Bomenbeleid

Door nu alvast samen enkele beslissingen te nemen die van grote invloed zijn op het nieuwe bomenbeleid kunnen we daarna meer doelgericht te werk gaan. Aanleiding om een nieuw bomenbeleid op te stellen is de behoefte om duidelijkere kaders vast te stellen omtrent bomen en vragen vanuit burgers. Ook de wens dat de vergunningprocedure voor bomenkap efficiënter kan is aanleiding om het kapbeleid tegen het licht te houden. En hoe gaan we dan vervolgens om met onze waardevolle bomen? En met vergunning-vrije bomen? In dit hoofdstuk staan een aantal voorstellen beschreven.

Hiernaast staan de uitkomsten van de werksessies die betrekking hebben op de kaders voor het bomenbeleid samengevat.

Uitkomsten van de werksessie samengevat

Groene Kaart / Huidige vergunningensysteem

Het huidige kapbeleid bestaat uit een vergunningstelsel waarbij alle publieke bomen met een omtrek >30cm en particuliere bomen >90 cm vergunningplichtig zijn. Elke aanvraag wordt getoetst door een beleidsmedewerker groen en gepubliceerd in de plaatselijke krant. Feit is dat vooral de aanvragen voor particuliere bomen relatief vaak worden verleend. Kan deze werkwijze niet efficiënter en transparanter? Veel gemeentes gaan werken met een Groene Kaart-systeem; een kaart waar alle te beschermen bomen op staan, publiek en particulier. Deze twee methoden zijn besproken in de werksessies.

- Men is overtuigd van de voordelen van een Groene Kaart en het vrijgeven van de vergunningplicht voor de overige particuliere bomen (dus niet de particuliere monumentale bomen) vanwege de transparante en meer efficiënte eigenschappen van deze methode.
- Er moet gekeken worden naar mogelijkheden om eigenaren van een monumentale boom tegemoet te komen in onderhoud of kosten.
- Deelnemers van de werksessies geven aan dat een grondige inventarisatie en digitalisering van het bomenbestand een pre is voor het efficiënt opstellen en gebruiken van een Groene Kaart.
- Kosten & baten van de twee systeem worden naast elkaar gezet, aankoop van een bomendatabase wordt hierbij opgenomen
- Deelnemers van de werksessies vinden dat de publieke bomen die niet op de Groene Kaart staan vooral van belang zijn voor de direct omwonenden. Wanneer er sprake is van wijzigingen in dit bomenbestand dienen de direct omwonenden in deze beslissing meegenomen te worden. Deze bomen vergunning-vrij maken vindt niet iedereen een goed idee.
- Het opstellen van de Groene Kaart leent zich uitstekend voor inbreng van bewoners.

Criteria Groene Kaart

- In beleidsplan '7 kernen in het Groen' ligt een aanzet voor boomstructuren die in aanmerking komen om op de Groene Kaart te komen. Dit verdient verdere uitwerking.
- Op de Groene Kaart moeten niet alleen de waardevolle bomen komen maar ook waardevol groen, kleine landschaps-/natuurelementen, houtwallen etc. Deze worden vaak al beschermd via het bestemmingsplan maar horen voor het totaalbeeld ook op de Groene Kaart.

Kosten & Baten huidige werkwijze versus Groene Kaart-methode

Kader 1		werkwijze huidige vergunningsstelsysteem versus Groene Kaart - methode							
toetsen vergunningaanvragen									
Huidig vergunningensysteem (gebaseerd op 2014)			tijdbesteding per zaak	uur	Groene Kaart-systeem (inschatting)		tijdbesteding per zaak	uur	
142 verleende kapvergunningen		gemeenteboom 45	1,5 uur team VeT / 1,5 uur team OB	135	33 verleende kapvergunningen van bomen op de Groene Kaart	gemeenteboom 28	1,5 uur team VeT / 2 uur team OB	98	
		particuliere boom 97	1,5 uur team VeT / 2,5 uur team OB	388		particuliere boom 5	1,5 uur team VeT / 5 uur team OB	32,5	
					17 verleende kapvergunningen van bomen niet op de Groene Kaart wel verginningplichting (optie 2)	17 gemeentebomen	1,5 uur team VeT / 3 uur team OB	76,5	
13 geweigerde kapvergunningen		particulier	1,5 uur team VeT / 3 uur team OB	58,5	6 geweigerde kapvergunning	particulier	1,5 uur team VeT / 5 uur team OB	39	
2 bezwaar kapvergunning			3 uur team JZ / 8 uur team OB	22	3 bezwaar kapvergunning		3 uur team JZ / 3 uur team OB	18	
TOTAAL aantal uur				603,5				264	
		Huidig vergunningensysteem (gebaseerd op 2014)	604 arbeidsuren						
		Groene Kaart-systeem (inschatting)	264 abeidsuren						
		verschil	- 340 arbeidsuren						
		kosten opstellen Groene Kaart							
eenmalig									
		70 arbeidsuren	analyse welke structuren op de kaart						
		70 arbeidsuren + vrijwilligers	update inventarisatie monumentale bomen						
		50 arbeidsuren	communicatie met particuliere eigenaren monumentale bomen						
		190 arbeidsuren							
jaarlijks									
		15 arbeidsuren	update monumentale lijst						
		50 arbeidsuren	mutaties bomendatabase + kaart						
		65 arbeidsuren							
Kader 2									
aankoop bomendatabase									
eenmalig									
		€ 21.000,00	Bomendatabase aanschaf						
		€ 2.000,00	Viewer Groene Kaart web						
		€ 23.000,00							
jaarlijks									
		€ 1.500,00	Viewer abonnement						
		€ 1.500,00							

Kaders Bomenbeleid

Kader 1

Werken met de Groene Kaart -methode

De werksessies wijzen uit dat over het algemeen de voorkeur uitgaat naar een Groen Kaart-methode boven het huidige vergunningensysteem.

- Op een Groene Kaart staan alle beschermwaardige bomen en boomstructuren, op publieke en particuliere grond (monumentale particuliere bomen). De bomen en boomstructuren op de Groene Kaart vormen samen het groene kader waar gemeente Gemert-Bakel trots op is en duurzaam wil behouden. Dat wat op de Groen Kaart staat wordt beschermd door middel van een ontheffingsregeling met ‘nee tenzij’ procedure. Wanneer er toch besloten wordt om tot kap over te gaan (vanwege veiligheid, omgewaaid door storm, vernield of vanwege een zwaarwegend maatschappelijk belang) wordt er altijd een vorm van herplantplicht opgelegd (zie kader 4).
- Op de Groene Kaart staan ook de monumentale particuliere bomen. Eigenaren worden allemaal op de hoogte gebracht en hebben mogelijkheid tot bezwaar. Voor particuliere monumentale bomen op de Groene Kaart wordt een bijdrageregeling voorgesteld (zie kader 5).
- De bomen op particuliere grond die niet op de Groene Kaart staan zijn ontheffingsvrij; burgers hoeven, wanneer de wens bestaat om de boom te kappen geen vergunning meer aan te vragen.
- Voor publieke bomen die niet op de Groene Kaart staan moet de gemeente / provincie wel een omgevingsvergunning aanvragen (bij stamomtrek > 30 centimeter op stamhoogte van 1,30 meter). Naast de normale toetsingscriteria is bij deze bomen de mening van direct omwonenden (bv in een straal van 100m) zwaarwegend bij de beoordeling van de vergunning. Tijdens het gesprek met de omwonenden kan de gemeente onderzoeken of behoud van de boom ook een optie is. Bij een omgevingsvergunning hoort altijd publicatie en mogelijkheid tot indienen van bezwaar.
- Werkwijze met de Groene Kaart zal na twee jaar geëvalueerd worden.

Belangrijkste rede om te kiezen voor de Groene Kaart-methode is dat de informatie makkelijk en compleet door burgers via de website geraadpleegd kan worden. Mensen weten snel waar ze aan toe zijn en waarom.

Met de Groen Kaart-methode zullen de ambtelijke uren die besteed worden aan het beoordelen van kapvergunningen (omgevingsvergunning - kap) fors teruglopen (zie

tabel Kosten & Baten hiernaast). Het verschil zit vooral in het wegvallen van de particuliere kapaanvragen. De kapaanvragen die binnenkomen voor bomen die op de Groene Kaart staan zullen relatief wat meer tijd kosten omdat deze een degelijke onderbouwing vragen. Dit zal een relatief klein aantal aanvragen betreffen.

Het werken met de Groene Kaart zal een verschuiving van werkzaamheden met zich meebrengen. De uren die niet meer besteed hoeven te worden aan het beoordelen van particuliere kapvergunningen zullen aangewend worden om in samenwerking met bewoners de (groene) woonomgeving te verbeteren. Bewonersinitiatieven stimuleren en faciliteren, renovaties begeleiden en voorbereiden.

Kader 2

Aankoop bomendatabase

Het maken van een goede en complete Groene Kaart kost veel tijd. Alle bomen (publiek en particulier) dienen beoordeeld te worden op waarde voor de gemeenschap. Het is hiervoor van belang dat de basisgegevens van het bomenbestand op orde zijn. Zoals ook in de werksessies werd aangegeven scheelt een bomendatabase met de mogelijkheid om de Groene Kaart om te zetten naar een digitaal publiceerbare kaart veel inventarisatie-werk.

De kosten die gemoeid zijn met de aankoop van de bomendatabase zijn eenmalig €23.000 en jaarlijks €1.500 (zie Kosten & Baten tabel hiernaast).

Onderbouwing aanschaf bomendatabase

De gemeente Gemert-Bakel heeft een digitaal groenbeheersysteem maar de bomendatabase is nooit goed gevuld. Een deel van de bomen in de dorpskernen is in kaart gebracht, de bomen in het buitengebied zijn niet opgenomen. Het inzicht in het bomenbestand is dan ook verre van compleet.

Met de aanschaf van de bomendatabase wordt het bomenbestand geheel in kaart gebracht in het digitale groenbeheersysteem. Hiermee verkrijgt de gemeente een actueel overzicht van het aantal door de gemeente Gemert-Bakel te beheren bomen maar ook van de overig bomen in de gemeente. Dit actuele overzicht is noodzakelijk om:

- Te kunnen voldoende aan de wettelijke zorgplicht
De gemeente Gemert-Bakel heeft net zoals iedere boomeigenaar een wettelijke zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat de gemeente verplicht is de noodzakelijke zorg, VTA controles en onderhoud aan gemeentelijke bomen uit te voeren. Een belangrijk onderdeel van de zorgplicht is een goede registratie van uitgevoerde controles, frequenties, data, constatering en acties.
- De kosten van het bomenbeheer inzichtelijk te maken en hierin goed afgewogen

Verklaring toetsingscriteria Groene Kaart

	++ = zeker op de Groene Kaart	+ = waarschijnlijk op de Groene Kaart	0 = niet op de Groene Kaart
Beeldkwaliteit	De houtopstandt markeert de plek door zijn omvang en is sterk bepalend voor de sfeer op deze plek. Het wegvallen van het element veroorzaakt een aantasting van de beeldkwaliteit. Het groenekarakter gaat sterk achteruit bij verlies van dit element.		
Cultuurhistorische waarde	1. Maakt onderdeel uit van een beschermd stads- of dorpsgezicht (zie bestemmingsplan). 2. De houtopstand heeft een directe relatie met een bouwkundig, gemeentelijk of rijksmonument (bijvoorbeeld leibomen bij boerderij) Houtopstand maakt onderdeel uit van beschermd stads-/dorpsgezicht Houtopstand heeft directe relatie met een bouwkundig monument	1. De houtopstand speelt een rol van betekenis in de geschiedenis van de omgeving. Bijvoorbeeld markeert de houtopstand een bepaalde grens, grens- of bakenboom, is als herdenkingsteken aangeplant, kruis-/kapelboom, heeft een bijzondere snoeivorm of groeivorm. 2. De houtopstand stamt van de periode van vóór de aanleg van de wijk. Houtopstand is kenmerkend voor omgeving, geschiedenis	De houtopstand maakt geen onderdeel uit van een beschermd dorps- of stadsgezicht, is niet waardevol of monumentaal en is niet kenmerkend voor de historie van de wijk of omgeving. Houtopstand heeft geen cultuurhistorische waarde
Natuur- en ecologische waarde	De houtopstand huisvest bijzondere flora of fauna zoals maretak, korstmossen, vleermuizen, marterachtigen of broedvogels of andere dieren die beschermd zijn volgens de Flora- en faunawet. Houtopstand huisvest bijzonder flora of fauna	De houtopstand maakt onderdeel uit van een ecologische eenheid en voegt als habitat voor flora en fauna een duidelijke schakel toe in het geheel. Daarnaast is de houtopstand van inheemse soort en maakt onderdeel uit van de ecologische hoofdstructuur (EHS) of een ecologische verbingszone (EVZ) zoals deze zijn vastgesteld door de provincie. Houtopstand is schakel of stapsteen voor EHS of EVZ	De houtopstand voegt niets extra's toe aan het ecosysteem en maakt geen onderdeel uit van een groter ecologisch geheel. Houtopstand heeft geen natuurwaarde
Landschappelijke waarde	1. De houtopstand maakt belangrijk onderdeel uit van de landschappelijke beplanting die het oorspronkelijke landschapstype karakteriseert (zie Landschapsontwikkelingsplan).	1. De houtopstand maakt onderdeel uit van de landschappelijke beplanting die het oorspronkelijke landschapstype karakteriseert (zie Landschapsontwikkelingsplan). 2. De houtopstand maakt onderdeel uit van een straat- of laanstructuur. Indien de houtopstand wordt verwijderd ontstaat een ongewenste doorbreking van de structuur.	1. De beplanting heeft geen waarde voor de landschappelijk samenhang. 2. De houtopstand maakt geen onderdeel uit van een beplantingsstructuur.
Waarde voor de recreatie	1. De houtopstand maakt onderdeel uit van (Recreatie)bossen en recreatieve routes 2. De houtopstand maakt onderdeel uit van natuurgebieden. De houtopstand behoort tot de natuur en groenstructuur	1. De houtopstand staat langs (fiets-/wandel)paden binnen de kernen. 2. De houtopstand maakt onderdeel uit van parken en speelplekken.	De houtopstand maakt geen onderdeel uit van een structuur of functionele recreatieve locatie. De houtopstand maakt geen onderdeel uit van een beplantingsstructuur.
Dendrologische waarde	1. De houtopstand is dendrologisch waardevol wanneer het een soort betreft die in Nederland zeldzaam of zeer zeldzaam is. 2. Of wanneer het een houtopstand betreft die genetisch waardevol is.	Het betreft een houtopstand van een soort die voor de gemeente zeldzaam is.	Het betreft een algemeen voorkomende soort. Houtopstand is algemeen voorkomend
Goede toekomstverwachting (potentieel waardevol)	De houtopstand is bijzonder omdat de gemeente op een particulier deze heeft geplant met de intentie deze oud en markant te laten worden (toekomstig monumentaal).		

keuzes te kunnen maken.

- Planmatig bomenbeheer uit te kunnen voeren.

Daarnaast levert dit complete overzicht van bomen en houtopstanden in de gemeente Gemert-Bakel ook voordelen bij het uitwerken en actualiseren van beleidsstukken en het realiseren en handhaven van beleidsdoelen zoals:

- Groenstructuurplan
- Historische landschapskaart
- Bestemmingsplannen/omgevingsplannen
- Structuurvisie+
- Erfbeplanting

Naast het aantal bomen en de exacte locaties van deze bomen worden met de aanschaf van de bomendatabase ook direct andere boomgegevens inzichtelijk gemaakt:

Boomhoogte; hierdoor hoeft de boomveiligheidscontroleur geen hoogtes meer in te schatten. De controle gaat sneller en de boomhoogte is nauwkeuriger. Door de hoge nauwkeurigheid vormen deze gegevens een betrouwbare basis voor planmatig beheer en snoei- en rooibestekken. Het kennen van de juiste hoogte, en hiermee het valbereik, is belangrijk in verband met de wettelijke zorgplicht.

‘Stiekeme bomen’; Met de aanschaf van de bomendatabase worden ook de zogenaamde ‘stiekeme bomen’ in beeld gebracht. Dit zijn in veel gevallen bomen die in bosplantsoen of houtsingels staan en waar in de praktijk nooit een echte snoei- of controle heeft plaatsgevonden. Doordat met de aanschaf van de bomendatabase de standplaats en boomhoogte/valbereik inzichtelijk wordt gemaakt kan bewust en goed gemotiveerd worden bepaald welke bomen moeten worden opgenomen in de inspectierondes in het kader van de zorgplicht.

Boomkronen; Met de aanschaf van de bomendatabase is ook de kroonomvang van bomen bekend en zichtbaar op kaart. De overzichtskaart met de daadwerkelijke omvang van boomkronen maakt belangrijke groenstructuren in de gemeente direct zichtbaar. Deze informatie is van belang voor het opstellen en uitwerken van het groenstructuurplan.

De omvang van de kroon zegt wat over zaken als mogelijke overlast, het raken van objecten, het belemmeren van lichtmasten, aanleg van kabels en leidingen enz. Anderzijds is de kroonomvang ook belangrijk bij ruimtelijke ontwikkelingen: wat is

het huidige ruimtebeslag van de boomkroon? En wat is de kroonprojectie die onaangetast moet blijven bij werkzaamheden?

Optimaliseren BGT; Bomen behoren ook tot de plusinformatie in de Basisregistratie grootschalige topografie (BGT). De bomendatabase geeft echter een hogere dekkingsgraad/vollediger resultaat wat nodig is om te voldoen aan de zorgplicht en planmatig bomenbeheer. De bomendatabase kan dan ook worden gebruikt om de BGT te optimaliseren.

Kader 3

Criteria Groene Kaart

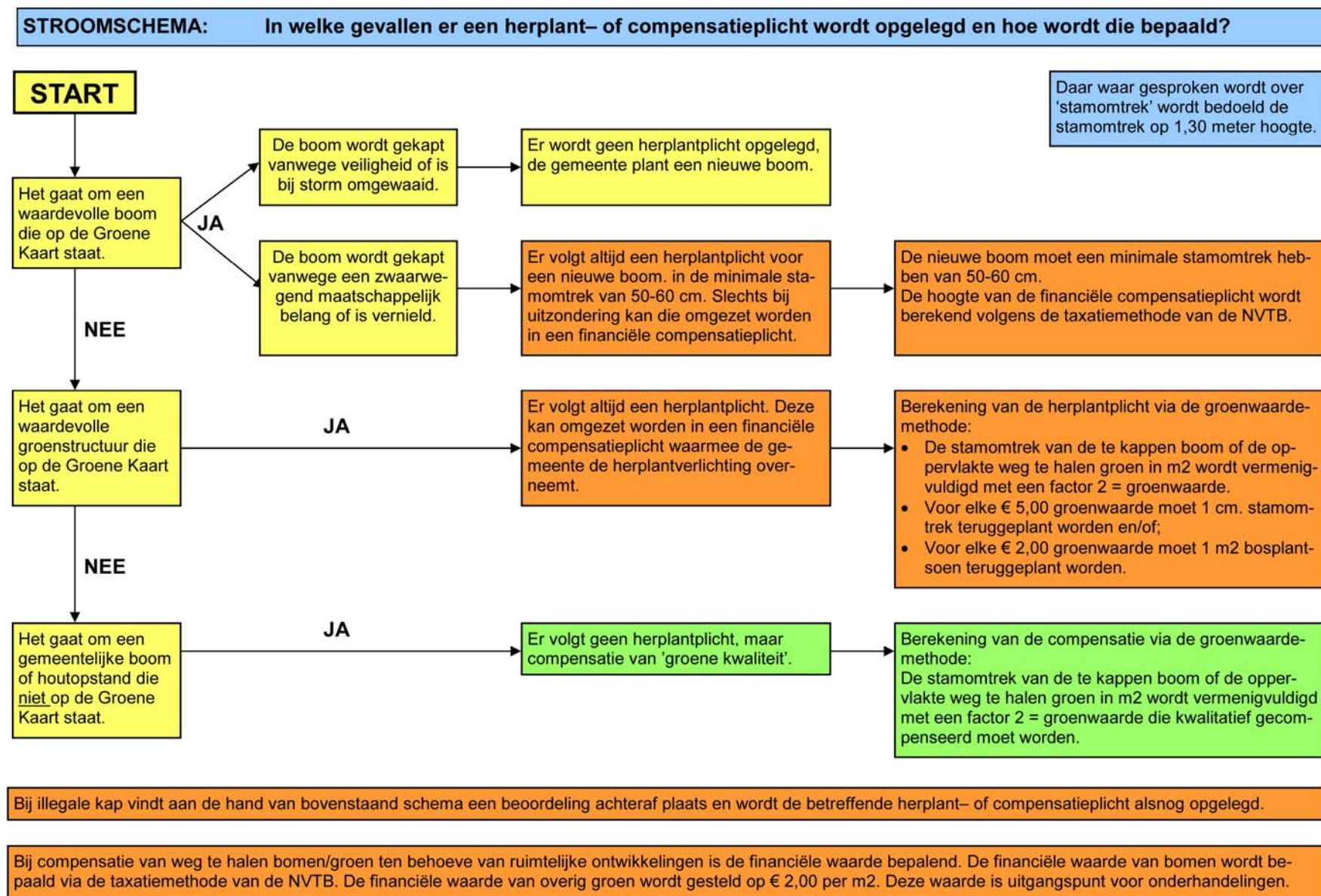
Wanneer een boom of boomstructuur aan een van de onderstaande criteria voldoet komt de boom(structuur) in aanmerking om op de Groene Kaart geplaatst te worden en daarmee meer bescherming toegekend te krijgen. Door deze criteria als richtlijn te nemen bij het opstellen van de Groene Kaart wordt de toekenning meer geobjectiveerd. Op deze manier kunnen meerdere mensen (bijvoorbeeld inwoners van verschillende dorpen / kernen) betrokken worden bij het opstellen van de Groene Kaart.

A) Eerste punt waarnaar gekeken wordt bij het opstellen van de Groene Kaart is of bomen/boomstructuren deel uitmaken van de **hoofdgroenstructuur** binnen de bebouwde kom of de landschappelijke structuur in het **buitengebied**. Voor de groenstructuur binnen de bebouwde kom ligt in het beleidsplan ‘7 kernen in het Groen’ een aanzet voor boomstructuren die in aanmerking komen om op de Groene Kaart te komen. Dit verdient verdere uitwerking. Ook de groenstructuur buiten de bebouwde kom dient nauwkeurig geanalyseerd en vastgesteld te worden. Wanneer een boom / boomstructuur deel uitmaakt van de hoofdgroenstructuur komt deze op de Groene Kaart.

B) Volgende punt waar naar gekeken wordt is of de betreffende boom(structuur) voor 50% of meer zichtbaar is vanuit de openbare ruimte. Dit geldt dus voor alle bomen op publieke grond en voor een deel van bomen op particuliere grond. De bomen die hieraan voldoen worden getoetst op de volgende criteria. Wanneer een boom(structuur) aan één of meer van de volgende criteria (zie toelichting hiernaast) voldoet komt de boom(structuur) op de Groene Kaart.

- hoge beeldkwaliteit
- hoge cultuurhistorische waarde
- hoge natuurwaarde
- hoge landschappelijke waarde
- hoge waarde voor recreatie
- hoge dendrologische waarde

Stroomschema herplantplicht

– hoge toekomstverwachting (potentieel waardevol)

D) Op de Groene Kaart komen ook de waardevolle groene, kleine landschaps/ natuurelementen, houtwallen etc. Deze worden vaak al beschermd via het bestemmingsplan maar horen voor het totaalbeeld op de Groene Kaart. Afgestemd dient te worden met de werkzaamheden rondom de ontwikkeling van de Omgevingswet.

E) De rest van de bomen komt niet op de Groene Kaart. Voor de particuliere bomen die niet op de Groene Kaart staan hoeft bij kap geen ontheffing worden aangevraagd. Voor bomen op gemeentegrond die niet op de Groene Kaart staan moet daarin nog een keus gemaakt worden (zie twee opties hierboven).

Kader 4

Herplantplicht

Bij het verlenen van een omgevingsvergunning kap bestaat de mogelijkheid een herplantplicht op te nemen in de beschikking. Voorstel is om bij verlening van een kapvergunning voor één of meerdere bomen die op de Groene Kaart staan altijd een herplantplicht op te nemen. Een herplantplicht kan in sommige gevallen omgezet worden in een (financiële) compensatieplicht.

Wanneer de kap bomen betreft die niet op de Groene Kaart staan wordt er geen herplantplicht opgelegd maar volgt er compensatie van groene kwaliteit.

Met deze werkwijze wordt aangesloten op het herplantplicht-beleid van gemeente Laarbeek. Bijgevoegd is een stroomschema om te beoordelen wanneer en hoe herplantplicht of compensatie opgelegd wordt. Voorstel is om dit als basis te nemen voor de regels omtrent herplantplicht in gemeente Gemert-Bakel.

Kader 5

Voorziening herplant bomen & groencompensatie

Voorstel om een 'Voorziening herplant bomen en groen' in te stellen. In de voorziening worden bedragen gestort die zijn ontvangen in de vorm van 'financiële groencompensatie' (zie Groennorm in de Groenambitie) en 'financiële herplant' (voor gekapte bomen op locaties waar geen nieuwe boom teruggeplaatst kan worden). Ook worden bedragen die verzekeringen hebben uitbetaald als gevolg van aanrijding-schades bij bomen in het Groen & Bomenfonds gestort.

Niet elke euro uit de 'Voorziening herplant bomen en groen' mag vrij besteed worden. Bedragen die zijn ontvangen in de vorm van 'financiële herplantplicht' mogen alleen maar worden aangewend voor het herplanten van nieuwe bomen. De gemeente heeft daarmee immers de herplantplicht overgenomen van de eigenaar

die een boom gekapt heeft. Geld dat op een andere manier in de voorziening gevloeid is (bijvoorbeeld vergoedingen voor boomschades, rentetoevoegingen) mag wel vrij besteed worden. Bij compensatie van groene kwaliteit mag het bedrag ook op een andere manier in groen of bomen geïnvesteerd worden. Dit betekent dat er een scheiding aangebracht moet worden in de bedragen.

Bijdrageregeling voor het behoud van waardevolle bomen

Particuliere eigenaren van een boom of bomen die op de Groene Kaart staan (waardevolle/ monumentale bomen) kunnen een subsidie krijgen voor bepaalde maatregelen die bijdragen aan het behoud van de boom. Deze subsidie wordt bekostigd uit de 'Voorziening herplant bomen en groen'. Alleen mogen hiervoor niet de middelen die afkomstig zijn van 'financiële herplantplicht' worden ingezet.

Voor een waardevolle boom kan slechts 1 x per 5 jaar subsidie worden aangevraagd voor onderhoudsmaatregelen. Er wordt 50% van het bedrag voor onderhoud vergoed met een maximum van €250,-.

Zodra de 'Groene Kaart' gereed is, wordt duidelijk hoeveel particuliere waardevolle bomen daarop staan. Op dit moment is de inschatting dat het om maximaal 450 boom(structuren) zal gaan. Structuren bestaan uit meerdere bomen dus het aantal bomen zal waarschijnlijk hoger liggen dan 450 stuks. Eigenaren van grotere waardevolle boomstructuren kunnen niet evenredig veel aanspraak maken op de bijdrageregeling. Zij kunnen onderzoeken of regelingen zoals STIKA een aanvulling kunnen zijn op de gemeentelijke bijdrage. Daarnaast bieden we de particuliere eigenaren van waardevolle bomen de mogelijkheid om met de gemeente een overeenkomst af te sluiten waarbij vanuit de gemeente gezorgd wordt voor een periodieke boomveiligheidscontrole met onderhoudsadvies.

Gezien de ervaringen in andere gemeenten met een 'Voorziening herplant bomen en groen' is de verwachting dat inkomstenbronnen van de 'Voorziening herplant bomen en groen' voldoende zijn om de Bijdrageregeling de komende jaren duurzaam te kunnen faciliteren.

Bijlage

Uitkomsten werksessies

Er zijn in februari 2015 drie werksessies gehouden in het kader van de op te stellen nieuwe Groenambitie en het nieuwe bomenbeleid. Er is begonnen met een interne werksessie onder ambtenaren van verschillende afdelingen en disciplines. Hier hebben we vijf verschillende stellingen behandeld die de kernthema's van het op te stellen beleid aanstipten. Vervolgens is er een werksessie gehouden bij de Klankbordgroep Buitengebied. Het aantal stellingen is hiervoor teruggebracht naar drie. Tenslotte heeft de commissie Ruimte zich gebogen over vijf stellingen. Alle werksessies zijn goed bezocht en het was duidelijk dat het onderwerp iedereen deed bewegen om zich te mengen in de discussie.

De uitkomsten van elke werksessie zijn samengevat in korte punten. Op de spiegelende bladzijde is de poster te zien met daarop de stellingen en afbeeldingen die tijdens de werksessies gebruikt zijn om de discussie te voeden.

Stelling 1: Groenambitie

Welk belang hechten we aan een groene woonomgeving?

Schrijf de belangrijkste argumenten op per optie.
Trek een conclusie en maak SMART richtlijnen.
Teken op kaart gewenste groenvlakken & structuren.

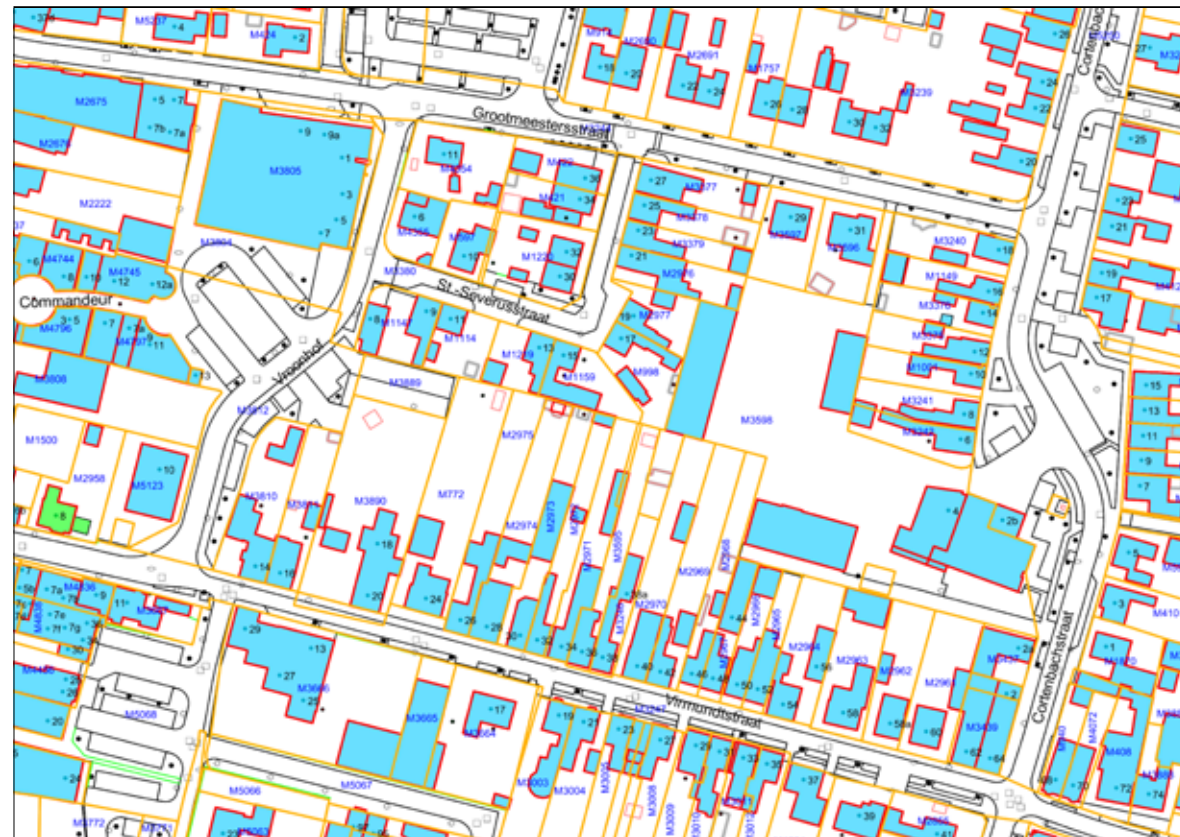
SMART=
Specifiek
Meetbaar
Acceptabel
Realistisch
Tijdbonden

Optie A

We vinden een groene omgeving belangrijk en proberen in alle situaties groen in te passen zodat elke bewoner in zijn directe woonomgeving groen kan ervaren.
(“7 Kernen in het Groen 2009”)

Optie B

We vinden groen belangrijk, maar alleen waar dat groen voldoende ruimte heeft om tot volle wasdom te komen of een forse oppervlakte heeft. We accepteren dat er situaties ontstaan waar geen ruimte is voor groen.

Geen gemeentelijk groen, wel voortuinen

Geen gemeentelijk groen, geen voortuinen

Uitkomsten interne werksessie

De ambtenaren van de verschillende disciplines kiezen over het algemeen voor een combinatie van optie A en B.

- Helemaal geen groen in de directe woonomgeving wordt door iedereen als een ongewenste situatie gezien.
- Wanneer er in een straatprofiel geen ruimte is voor duurzaam groen en er ook geen voortuinen aanwezig zijn dan moet er gekeken worden naar andere oplossingen. De gemeente blijft in deze situatie verantwoordelijk voor een gezonde leefomgeving wat betreft waterafvoer / klimaat / beleving van de seizoenen. Kleine groene ingrepen door bewoners is ook een optie (geveltuintjes, bloembakken etc).
- Voorop blijft staan, de kwaliteit van de openbare ruimte in alle facetten; efficiënte functionele inrichting en duurzaam groen (van goede kwaliteit en voor een lange periode).
- Wanneer de gemeente een ambitieuze groenambitie heeft dan moeten er aan de voorkant van het planproces in (inbreiding)projecten grenzen gesteld worden door de gemeente aan projectontwikkelaars. Nu is vaak de beredenering: veel huizen = meer €. Is dat zo? Kosten / Baten-analyse invloed van groen meenemen.
- De gemeente heeft een rol te vervullen bij het uitdragen van de Groenambitie 'Waardevol Groen' en alle aspecten die daarbij een rol spelen.

Uitkomsten commissie Ruimte

- PvdA is van mening dat de gemeente wel een groene uitstraling moet hebben en houden, maar het moet wel passen binnen de omgeving.
- D66 is van mening dat de gemeente een groene uitstraling moet hebben.
- LR is van mening dat groen in de bebouwde kom belangrijk is, maar onder voorwaarden. Het groen moet functioneel en inpasbaar zijn bovendien moet het passen in het straatbeeld. Bovendien moeten bewoners inspraak hebben bij herinrichting van de straat. Natuurlijk groen kan aan de rand van de kern, maar niet in de kern omdat dit voor ongedierte overlast kan zorgen.
- CDA is van mening dat optie B de beste oplossing is. Daarbij is wel van belang dat de juiste beplanting op de juiste plek wordt gezet.
- DP is van mening dat optie B de beste oplossing is. Kijk daarbij ook nog eens goed naar de bestaande situatie, er zijn nu veel bomen die overlast geven en voor ergernis zorgen.
- OPA is van mening dat optie B de beste oplossing is, er moet daarbij gekeken worden naar een passende omgeving voor een boom.

Stelling 1: Groenambitie

Welk belang hechten we aan groen binnen de bebouwde kom?

Schrijf de belangrijkste argumenten op per optie.

Welke optie spreekt jullie het meeste aan?

Waarom?

Optie A

Ik vind een groene omgeving belangrijk. Ik verwacht van de gemeente dat zij in alle situaties groen inpassen. Dan kan elke bewoner in zijn directe woonomgeving groen ervaren.

(“ 7 Kernen in het Groen 2009 “)

Optie B

Ik vindt groen belangrijk, maar alleen waar het groen voldoende ruimte heeft om tot volle wasdom te komen of een forse oppervlakte heeft. Ik accepteer dat er situaties zijn waar geen ruimte is voor groen.

Optie C

Ik vind groen belangrijk omdat het bijdraagt aan alle facetten van een gezonde leefomgeving; gezondheid, klimaat, waterberging, economie, sociale omgang, biodiversiteit etc. Daarom wil ik dat de gemeente investeert in duurzaam waardevol groen.

Waterberging in groen, of onder de weg?

Virmundstraat Gemert, weinig ruimte toch

Jan v. Amstelstraat Gemert, ruime groenvakken

Kapelakker, Milheeze 2013

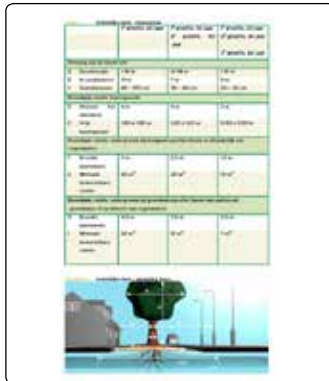
Geen gemeentelijk groen, geen voortuinen

Geen gemeentelijk groen, wel voortuinen

Ruimtelijke eisen voor groen / bomen

Kapelakker, Milheeze 2014 verkoop groenvak

poster zoals gebruikt tijdens de bijeenkomst Klankbordgroep Buitengebied

Uitkomsten klankbordgroep buitengebied

- Door alle discussiegroepjes wordt gekozen voor optie C. Maar dat gaat verder dan alleen maar bomenbeleid, groen. D.m.v. burgerparticipatie, wijkgericht werken, goede communicatie en voorlichting, werken met “groene teams” kan dat vorm gegeven worden. Daarmee wordt draagvlak gecreëerd, waarbij de gemeente dienend is aan de gemeenschap.
- Aandachtspunt vanuit het Waterschap is de opvang van het hemelwater. Diana geeft aan dat daar nog winst te behalen valt.
- Een onderliggende visie waarop het groen wordt “gelegd” is hier onmisbaar.

Conclusie uitkomsten ‘waarde groen binnen bebouwde kom’

- Alle groepen vinden groen binnen de bebouwde kom en een groene uitstraling van de gemeente belangrijke en na te streven punten. Volgens iedereen is het echter van belang om goed in de gaten te houden of het groen goed past in de omgeving. Het wordt belangrijk gevonden dat het groen wát er is van goede kwaliteit is zodat het lang mee kan, de ruimte heeft zodat het niet snel beschadiging oploopt en goed kan uitgroeien, en de functionaliteit en veiligheid van de openbare ruimte niet ondermijnt maar juist ondersteunt.
- De consequentie dat er door bovenstaande criteria soms geen ruimte is voor groen in een dichte woonomgeving is voor veel betrokkenen een logisch maar ongewenst voortvloeisel. Bij de interne werksessie kwam als tegengeluid om in deze situaties initiatief bij bewoners te stimuleren en kleine ingrepen te doen zoals geveltuintjes / bloembakken.
- Alle groepen geven aan dat zij vinden dat groen een veel bredere functie heeft dan alleen de groene aankleding van de woonomgeving. Gezondheid, waterberging, klimaat, spelen, economie zijn allemaal onderwerpen waaraan groen op een positieve wijze kan bijdragen. Wanneer de gemeente de waarde van groen zo breed in haar groenambitie opneemt heeft zij daar ook een rol om dat uit te dragen naar de samenleving. Dat wordt op dit moment te weinig gedaan.
- Wanneer de gemeente een ambitieuze groenambitie heeft dan moeten er aan de voorkant van het planproces bij (inbreiding)projecten grenzen gesteld worden door de gemeente aan projectontwikkelaars. Nu is vaak de beredenering: veel huizen = meer €. Is dat zo? Kosten / Baten-analyse invloed van groen meenemen.
- Er zijn nu veel bomen / groenvakken die overlast geven en voor ergernis zorgen. Het mag niet zo zijn dat al het bestaande groen moet blijven. Daar waar veel overlast is in samenspraak met bewoners omvormen naar een meer gewenste situatie met daarin meegenomen de punten uit de groenambitie.

Stelling 2: Groenambitie

Welk belang hechten we aan een gezonde woonomgeving ?

Schrijf de belangrijkste argumenten op per optie.

Trek een conclusie en maak SMART richtlijnen.

Geef op kaart aan wat mogelijk te verkopen en wat niet.

SMART=
Specifiek
Meetbaar
Acceptabel
Realistisch
Tijdgebonden

Optie A

We verkopen groene restvlakken wanneer daar animo voor is. Consequentie is dat er versterking in stedelijk gebied plaatsvindt met alle bijbehorende gevolgen.

Optie B

We wegen verkoop van groene restvlakken af tegen de waarde van een gezonde groene woonomgeving, natuurlijke (en goedkope) mogelijkheden om regenwater te bergen en ecologische verbindingen te waarborgen.

Uitkomsten interne werksessie

- Opgemerkt wordt dat bij de situatie van de grondverkoop bij de Kapelakker (foto) gehandhaafd had moeten worden. Bewoner heeft meer terras aangelegd dan dat hij grond heeft gekocht. Handhaving moet een essentieel onderdeel van het groene reststrook-beleid zijn om geen ongewenste situaties te krijgen.
- Om genoeg (steeds meer i.v.m. met de regenpieken) water te kunnen bergen is er voldoende onbebouwde ruimte nodig, dat is een gegeven waarmee de gemeente rekening moet houden.
- Verkoop van groene reststroken kan, mits er een integrale afweging plaatsvindt. Dat wil zeggen dat de verkoop van een bepaalde reststrook afgewogen wordt tegen het vigerende beleid van de gemeente en provincie wat betreft water / spelen / groenstructuren / cultuurhistorie / natuur / fijnstof / gezondheid etc.
- Nooit grond verkopen waar juist groen of een boom kan groeien die beeldbepalend kan zijn voor de hele straat, bv op het begin of einde van een straat.
- Kunnen er randvoorwaarden gesteld worden aan de inrichting van een aangekochte reststrook? Verstening van het stedelijk gebied is ongewenst i.v.m. hittestress en resulteert in meer airco's aan / op woningen.
- Groen is een onderwerp wat niet alleen thuishoort bij team OB maar ook bij Leefbaarheid; dus ook Jan Bevers moet betrokken worden bij dit onderwerp / zich verantwoordelijk voelen voor dit onderwerp.
- Verkoop van groen altijd afwegen tegen de hoeveelheid groen in de omgeving. Groennorm van de Raad Landelijk Gebied is 75m² per woning.
- Wanneer de politiek meer betrokkenheid / collectiviteit vanuit bewoners bij het groen wil zien dan is er zeker in de opstart daarvan capaciteit (tijd en geld) nodig om die beweging op gang te brengen. Deze wens moet (zeker in de begin fase) niet als bezuiniging-mogelijkheid gezien worden

Uitkomsten commissie Ruimte

- PvdA vindt dat de meerwaarde van optie B evident is.
- D66 is het eens met de PvdA over optie B.
- LR is van mening dat er een gulden middenweg gevonden moet worden tussen optie A en B. Als de gemeente een grote groenambitie heeft, kan het niet zo zijn dat het openbare groen 'zomaar' verkocht wordt. Dit is niet geloofwaardig. Gemeente moet alleen reststroken verkopen die wij niet goed kunnen onderhouden.
- CDA kiest voor optie B. De groenstroken niet zomaar verkopen, dit vraagt om maatwerk.
- DP is van mening dat hierbij de sociale veiligheid ook meegenomen moet worden. Er moet een gulden middenweg gevonden worden.
- OPA kiest voor optie B, maatwerk is belangrijk. Daarnaast kijken of er een verplichting tot behoud van groen mee genomen kan worden bij het verkopen van reststroken.

Conclusie uitkomsten 'gezonde leefomgeving'

- Iedereen is ervan overtuigd dat verkoop van groene reststroken afgewogen dient te worden tegen het integraal kader van vigerend beleid, eventueel aangevuld met bestaande landelijke normen en wellicht randvoorwaarden voor de inrichting van de aangekochte grond.
- Handhaving / controle op de praktijk van de uitgifte is een essentieel onderdeel van de werkwijze.
- Het beleidsterrein Leefbaarheid moet het onderwerp 'Groen' zich meer toe-eigenen. Veel thema's van dit beleidsterrein hebben ook betrekking op de groene leefomgeving.
- Wanneer de gemeente zich sterk wil maken voor meer betrokkenheid / collectiviteit vanuit bewoners bij het openbare groen zal dit zeker in het begin goed gefaciliteerd moeten worden.

Stelling 3: Groenambitie

Hoe gaan we om met onze groene bermen / bomenlanen buitengebied ?

Schrijf de belangrijkste argumenten op per optie.
Trek een conclusie en maak SMART richtlijnen.
Geef op kaart aan welke wegen met welk karakter A, B of C.

SMART=
Specifiek
Meetbaar
Acceptabel
Realistisch
Tijdgebonden

Optie A

Zoals het nu is, is goed. Uitgebreid bomenbestand. Inrichting en beheer zijn goed afgestemd op praktische aspecten zoals veiligheid, bereikbaarheid en beeldkwaliteit. Waar mogelijk natuurlijk bermbeheer.

Optie B

Er mogen best wat minder bomen langs de wegen staan. Dunnen zonder beeldkwaliteit aan te tasten. Waar mogelijk natuurlijk bermbeheer.

Optie C

Keuze maken waar traditionele / monumentale bomenlaan gewenst is en waar een natuurlijker beeld mag ontstaan (singel met struiken).

Uitkomsten interne werksessie

- Maatwerk per gebied of laan is hier van cruciaal belang. Kiezen welke waarden waar voorop staan en daar de investeringen op aanpassen; alleen investeren in efficiëntie of ook cultuurhistorie of beeldkwaliteit?
- Volgens sommigen is op dit moment de balans niet goed wat betreft hoeveelheid laanbeplanting langs wegen in het buitengebied en de beschikbare onderhoudskosten. We hebben binnen de gemeente veel bomenlanen met bomen die dicht op elkaar staan. Dit brengt veel onderhoudskosten met zich mee, veel schade aan wegen, veel inspecties en insecten-bestrijding. Nu zorgen oplap-werkzaamheden voor te hoge kosten. Ook komen er veel meldingen binnen van schaduwwerking op productieve landbouwpercelen.

Uitkomsten commissie Ruimte

- PvdA is van mening dat het een combinatie moet zijn van optie B (dunnen bomenlanen) en C (keuzes maken waar welke waarden). Maatwerk is hierbij ook weer van belang.
- D66 kiest ook voor een combinatie van optie B en C. D66 is bovendien van mening dat we op sommige plekken nu hard moeten ingrijpen en alles moeten kappen, zodat we in de toekomst minder onderhoudskosten hebben.
- LR vindt dat we de laanstructuur moeten behouden, maar moeten dunnen waar mogelijk. Er moet goed naar de omgeving gekeken worden en het beeld moet daar op aansluiten. Daar waar bijvoorbeeld een bosgebied zit, kan een natuurlijkere uitstraling aangehouden worden. In die omgeving moeten gevaarlijke en overlast gevende bomen weggehaald worden en kunnen we de natuur zijn gang laten gaan. Over bermbeheer is LR van mening dat natuurlijk bermbeheer kan, zolang het om kruidachtige planten gaat. Stuikachtige voorzichtig mee zijn i.v.m. veiligheid.
- CDA is van mening dat veiligheid voorop staat. Daarom moeten we dunnen waar mogelijk, zodat de overige bomen tot wasdom kunnen komen.
- DP vindt ook de veiligheid belangrijk en kiest daarom voor optie B.
- OPA kiest voor optie C. Per gebied moet bekeken worden wat de mogelijkheden zijn.

Stelling 2: Groenambitie

Welke rol heeft de gemeente bij het beheer van groen in het buitengebied?

Schrijf de belangrijkste argumenten op per optie.

Welke optie spreekt jullie het meeste aan?

Waarom?

Optie A

Ik vind het belangrijk dat de gemeente zorgt voor veilige en goed functionerende wegen, fiets- en wandelpaden. Het groen is daaraan ondergeschikt. De gemeentebossen kan de gemeente beter verkopen aan particulieren / stichtingen.

Optie B

Ik vind dat de gemeente verantwoordelijk is voor een buitengebied waar natuur, cultuurhistorie en beeldkwaliteit goed tot hun recht komen. Ik wil dat de gemeente in het buitengebied juist in deze onderdelen moet investeren.

Optie C

Ik vind dat er keuzes gemaakt moeten worden voor een realistische toekomst. Er wordt per situatie bekeken waar veiligheid en functionaliteit de bepalende factoren zijn en waar natuur, cultuurhistorie en beeldkwaliteit mede de inrichting en het beheer kunnen bepalen.

Investeren in functionaliteit en groen

Wortelopdruk

Nachtegaallaan

Natuurlijke berm

Functioneel en veilig op orde

Kunnen er bomen weg?

Particulier bosbeheer

Nachtegaallaan om en om dunnen?

Houtopbrengst

Functioneel en veilig en beeldkwaliteit

Uitkomsten klankbordgroep buitengebied

Opmerking over de foto's op de poster: Foto's geven alleen een beeld van wegen met bomen. Het onderwerp is veel breder, solitaire bomen, landschap met landschapselementen etc.

- N.a.v. optie A, bos verkopen; als dit geen kwaliteitsverlies geeft en het bos openbaar blijft, zou dat geen probleem moeten zijn. De openbaarheid is van belang voor recreatie en toerisme. Beeldkwaliteit in relatie tot recreatie en toerisme kunnen botsen met de realiteitszin van de agrarische ondernemer bv. een boom in het weiland, als schaduw voor het vee.
- Een combinatie van B en C geniet hier de voorkeur, realistische plannen in samenhang bekeken, niet ad hoc, met als doel om een gevarieerd, gedifferentieerd landschap te creëren.
- Kwaliteit staat voorop. Daarin moet geïnvesteerd worden.
- Aandachtspunt vanuit het Waterschap; wanneer er een belangrijke legger (watergang) ligt naast een bomenrij langs de weg, dan moet er minstens 10 meter afstand tussen elke boom zijn.

Conclusie uitkomsten 'waarde groen buiten de bebouwde kom'

- Bij beide groepen leeft de overtuiging dat er best wat mag veranderen in het bomenbestand langs de wegen in het buitengebied.
- Dunnen van bomenlanen is vooral bij de Commissie Ruimte een duidelijke optie waarbij veiligheid en overzicht een belangrijke drijfveer is. Bij de interne workshop spelen bij deze maatregel ook de besparingen op onderhoud mee.
- Maatwerk is de hoofdconclusie van deze discussie. De bomenlanen in het buitengebied moeten per locatie en in samenhang met de omgeving bekeken worden. Dit zal uitwijzen welke werkwijze en toekomstbeeld nagestreefd wordt. Een realistische afweging waar functionaliteit leidend is en waar cultuurhistorische- en / of natuurwaarden om extra investeringen vragen om deze waarden in combinatie met de kwaliteit en veiligheid van de weg te garanderen.

Stelling 4: Bescherming, kap en vervanging

Hoe willen we de bescherming van bomen regelen ?

Schrijf de belangrijkste argumenten op per optie.
Trek een conclusie en maak SMART richtlijnen.
Teken op kaart de te beschermen structuren.

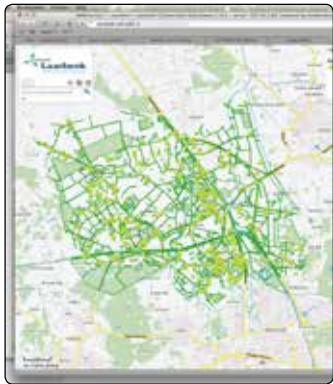
SMART=
Specifiek
Meetbaar
Acceptabel
Realistisch
Tijdsgebonden

Optie A

Behouden huidige vergunningstelsel.
Veel bomen zijn kapvergunning-plichtig
(gemeentelijk > ø 10cm, particulier > ø 30cm)
+ bomen zijn van iedereen
+/- meer grip op bomenbestand
- meer regeldruk

Optie B

We stellen een Groen Kaart op waarop
alle te beschermen bomen en structuren
staan, gemeentelijk en particulier. De rest
particuliere bomen is kapvergunning-vrij.
+ transparant en duidelijk
+/- minder grip op rest bomenbestand
- Veel werk, wat wel / wat niet?

Uitkomsten interne werksessie

- Deze groep is ervan overtuigd dat het opstellen van een Groene Kaart voordelen heeft ten opzichte van het huidige vergunningstelsel. Het komt tegemoet aan de wens van het college om transparantere informatie te verschaffen, snel duidelijkheid aan telefoon etc. Dat de rest van de particuliere bomen dan vergunning vrij is wordt niet als probleem gezien, eigenaren zijn zelf verantwoordelijk voor deze bomen.
- Over de publieke bomen die niet op de Groene Kaart komen wordt iets meer verschillend gedacht. De algemene tendens is dat de directe omwonenden over deze bomen moeten beslissen zodat er een discussie / dialoog ontstaat in de wijk. Er zal dan in een straal van bijvoorbeeld 100 meter vanaf de betreffende boom een enquête gehouden worden. Gemeente Deurne heeft deze werkwijze. Er bestaan ook twijfels over deze werkwijze; werkt dit burenruzies in de hand? Wat komt er voor terug?
- Er is nog niet geheel overeenstemming of deze bomen dan ook vergunning vrij kunnen zijn of dat er alsnog een omgevingsvergunning aangevraagd dient te worden.
- Het opstellen van de Groene Kaart is een grote klus. Daarbij zal ook de discussie gevoerd worden wat wel en wat niet op de kaart moet. Daarbij kan het helpen als eerst criteria vastgesteld worden waaraan de bomen / groenstructuren moeten voldoen om op de Groene Kaart te komen.
- Enkele deelnemers opperen nog dat een eenmalige digitalisering van het bomenbestand de stap naar een Groene Kaart kleiner maakt.

Uitkomsten commissie Ruimte

- PvdA kiest voor optie B, met daarbij de kanttekening dat het bomenbestand wel actueel en bijgehouden moet worden.
- D66 kiest voor optie B. Wil graag meer duidelijkheid over de kosten en baten van de verschillende opties. Wethouder zegt toe dat de kosten en de baten van optie a en b in beeld gebracht worden.
- LR gaat voor optie B. Er is immers al aangetoond dat dit goed werkt.
- CDA kiest voor optie B, omdat een particulier zelf moet kunnen beslissen of hij de niet monumentale bomen kapt of niet.
- DP is het eens met het CDA.
- OPA kiest ook voor optie B, maar wil daarbij graag meer helderheid over de kosten en baten.

Conclusie uitkomsten ‘bescherming, kap en vervanging 1’

- Beide groepen zijn overtuigd van de voordelen van een Groene Kaart en het vrijgeven van de vergunningplicht voor de overige particuliere bomen (dus niet de particuliere monumentale bomen).
- De deelnemers van de interne workshop vinden dat de publieke bomen die niet op de Groene Kaart staan alleen van belang zijn voor de direct omwonenden. Wanneer er sprake is van wijzigingen in dit bomenbestand dienen de direct omwonenden in deze beslissing meegenomen te worden. Deze bomen vergunning vrij maken vindt niet iedereen een goed idee.
- Deelnemers van de interne workshop én van de Commissie Ruimte geven beiden aan dat een grondige inventarisatie en digitalisering van het bomenbestand een pre is voor het efficiënt opstellen en gebruiken van een Groene Kaart.
- Een vergelijking tussen de tijd en kosten besteed aan omgevingsvergunning kap en de kosten die uitgegeven worden voor het opstellen van een Groene Kaart is gewenst om een transparante afweging te maken.

Klaproos, Bakel

Den Dubbel, Gemert

Eeuwsel, Gemert

Stelling 5: Bescherming, kap en vervanging

Hoe gaan we om met bomen op gemeenteground, die niet op de Groen Kaart staan ?

Schrijf de belangrijkste argumenten op per optie.

Trek een conclusie en maak SMART richtlijnen.

Geef op kaart aan welke bomen hoe beschermd moeten worden.

SMART=
Specifiek
Meetbaar
Acceptabel
Realistisch
Tijdbonden

Optie A

Deze bomen zijn kapvergunning-vrij.
Wanneer gemeente of bewoner deze bomen
weg wil hebben kan dat zonder mogelijkheid
tot bezwaar van andere burgers. Blijft
gemeente toetsen aan vastgestelde criteria?

Deze bomen hebben weinig
maatschappelijke waarde

+ weinig regelwerk

Optie B

Bewoner die boom op gemeenteground weg
wil hebben organiseert een enquête onder
omwonenden. 75% moet instemmen, geen
antwoord wordt gezien als bezwaar.

Deze bomen hebben waarde voor de
directe omgeving

- veel regelwerk
- kapitaalvernietiging / kosten
- /+ inwoners regelen onderling

Optie C

Bomen op gemeenteground, ook als ze
niet op de Groene Kaart staan, blijven
kapvergunning-plichtig > ø 30cm.

Deze bomen hebben maatschappelijke
waarde

-/+ de regeldruk blijft hetzelfde

Optie A

Optie B

Optie C

Uitkomsten interne Werksessie

- Wanneer er plannen of wensen zijn om bomen op gemeenteground die niet op de Groene Kaart staan te verwijderen zou het goed zijn als daaraan een vorm van buurtaanpak gekoppeld wordt om de alternatieve inrichting vorm te geven. Komen de nieuwe bomen dan wel / niet op de Groene Kaart?
- De enquête onder direct omwonenden zou niet door gemeente of belanghebbende gedaan moeten worden i.v.m. beïnvloeding en burenruzies . Neutraal persoon.
- Bewonersparticipatie / buurtplannen moeten gefaciliteerd worden, huidige bezetting voelt daar geen tijd / ruimte / mandaat voor.
- Er is nu geen budget om structurele groen/bomenrenovatie aan te pakken.
- Informatie over de betekenis van groen zou in buurtplannen meteen praktisch vertaald moeten worden.

Uitkomsten commissie Ruimte

- PvdA kiest voor optie B, mensen moeten er samen over beslissen.
- D66 kiest voor optie B.
- LR vindt dat de gemeente bij renovatie kenbaar moet maken dat er een boom gekapt wordt. Mocht er geen reactie komen, dan mag je kappen. Dit sluit dus aan bij optie B.
- CDA kiest voor optie B. Er moet wel helder zijn wat dan precies de omgeving is. Binnen welke straal ben je nog belanghebbende en moet je mee kunnen praten over het kappen van de boom? Dit moet nader uitgewerkt worden in de kaders.
- DP kiest voor optie B.
- OPA kiest voor optie B.

Stelling 3: Bescherming, kap en vervanging

Hoe willen we de bescherming van bomen regelen ?

Optie A

Als ik een boom wil kapen dan vraag ik hiervoor een vergunning aan bij de gemeente.

Dit is vaak nodig:

- boom gemeente > ø 10cm
- boom particulier > ø 30 cm

Voordelen:

- + De bomen zijn van iedereen
- + Er kan niet zomaar een boom gekapt worden

Nadelen:

- regels voor de inwoners
- veel werk voor de gemeente (verlenen van vergunningen)

Schrijf de belangrijkste argumenten op per optie.

Welke optie spreekt jullie het meeste aan?

Waarom?

Optie B

We stellen een Groen Kaart op waarop alle te beschermen bomen en structuren staan, gemeentelijk en particulier. De rest particuliere bomen is kapvergunning-vrij.

Voordelen:

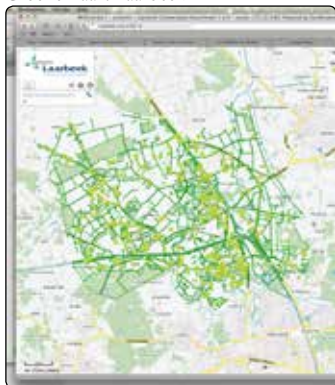
- + De Groene Kaart-methode is transparant en biedt duidelijkheid voor iedereen
- + Voor de overige bomen en groenstructuren is niet langer een kapvergunning- nodig.
- + Inwoners moeten met elkaar het contact aangaan als zij een boom weg willen hebben.

Nadelen:

- Als de gemeente een boom gaat kappen die niet op de Groene Kaart staat, worden vooraf alleen de directe omwonenden geraadpleegd / op de hoogte gesteld.
- Het kost tijd (project) om samen een Groene Kaart op te stellen. Wat moet er wel op en wat niet?

Wat moet er op de Groene Kaart staan?

Groene Kaart Laarbeek

Eeuwsel, Gemert

Klaproos, Bakel

Den Dubbel, Gemert

Virmundtstraat, Gemert

Uitkomsten klankbordgroep buitengebied

- De klankbordgroep vindt optie B, de groene kaart, een goede optie.
- De groene kaart moet meer dan alleen bomen omvatten, ook waardevol groen, kleine natuurelementen, houtwallen etc. Deze zijn deels al opgenomen op bestemmingsplannen maar dat is niet compleet. Ook maakt het de Groene Kaart meer betrouwbaar en compleet.
- De groene kaart vullen niet alleen door gemeente en betrokken partijen maar ook in samenwerking met de burger. Werkwijze moet iedereen zodanig betrekken dat er dadelijk een kaart ligt die draagvlak heeft bij de gemeenschap.
- Aandachtspunt is wel dat er duidelijke kaders en randvoorwaarden (bv structuren die we willen blijven behouden) worden opgesteld en dat ook de handhaving goed geregeld is.

Conclusie uitkomsten ‘bescherming, kap en vervanging 2’

- Alle betrokkenen zijn het erover eens dat publieke bomen die niet op de Groene Kaart alleen voor direct omwonenden (bv straal van 100m) van belang zijn. Enquête zou een goed middel zijn om na te gaan of een boom weg kan, al kleven hier nog wel wat vragen aan. Wie voert de enquête uit? Wat zijn bevindingen van Deurne die ook op deze manier werkt? Hoe pakken we het vervolg op als er meerdere klachten / geluiden uit de buurt komen-- buurtplannen? Dat moet dan ook binnen de gemeentelijke organisatie mogelijk gemaakt worden.
- Het opstellen van de Groen Kaart leent zich uitstekend voor het betrekken van burgers. Samen beslissen wat er op de kaart komt, via eerder vastgestelde criteria.
- Op de Groene Kaart niet alleen de te beschermen bomen maar ook waardevol groen / natuurelementen / houtwallen / erfbeplanting etc. die al beschermd worden in de bestemmingsplannen. Dit om het totaaloverzicht compleet te maken.
- Wethouder zegt toe dat de kosten en de baten voor het huidige stelsel met kapvergunningen en de nog op te stellen Groene Kaart in beeld gebracht worden.